

Г.І. Макуріна¹, В.А. Бочаров¹, І.П. Турчіна¹, Н.Ю. Резніченко¹, Д.В. Чешенко²

**ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДЕРМАТОСКОПІЇ ІНТЕРНАМ І КУРСАНТАМ
НА КАФЕДРІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ ТА КОСМЕТОЛОГІЇ**

¹Запорізький державний медичний університет,

²Клініка лазерної медицини і косметології «Anabelle», м. Запоріжжя

Ключові слова: дерматоонкологія, дерматоскопія.

Ключевые слова: дерматоонкология, дерматоскопия.

Key words: dermatooncology, dermatoscopy.

Наведено відомості про необхідність і обсяг викладання дерматоскопії в якості елективного курсу лікарям-інтернам і курсантам факультету післядипломної освіти.

Приведены данные о необходимости и объеме преподавания дерматоскопии в качестве элективного курса врачам-интернам и курсантам факультета последипломного образования.

Data are presented on the need and scope of dermatoscopy teaching as an elective course for interns and students of Faculty of Postgraduate Education.

Смертність від меланоми в Україні протягом останніх 5 років становить 95%, тоді як у США – 5%, середньо-європейський показник також становить близько 5% [2]. Така різниця пояснюється, насамперед, пізньою діагностикою. Це питання вперше порушено на апаратній нараді МОЗ України від 08.06.2007 р. «Про стан та перспективи розвитку дерматовенерології в Україні», де зазначено необхідність зміни підходів до «кваліфікаційних характеристик лікарів-дерматовенерологів та лікарів інших спеціальностей, зокрема лікарів зі спеціальності «загальна практика – сімейна медицина» з питань діагностики і лікування ряду захворювань шкіри», а також меланоми – хвороби, для якої бажано вживати заходів з попереднього виявлення на рівні щонайменше дерматовенеролога, косметолога, а бажано – дільничного терапевта, сімейної амбулаторії. Тому своєчасно виявляти злякисні новоутворення шкіри, якісно застосовувати комплекс адекватних діагностично-лікувальних заходів можуть насамперед спеціалісти, які професійно знають особливості шкіри та її захворювання, – дерматологи та косметологи.

МЕТА РОБОТИ

На факультетах післядипломної освіти вищих медичних закладів України для лікарів-курсантів, слухачів передтестаційних циклів і тематичного удосконалення викладається дисципліна, що називається «Дерматоонкологія, дерматопатологія і дерматоскопія». Ця субдисципліна є невід'ємною складовою клінічної дисципліни дерматовенерології. Викладання її основ здійснюється відповідними профільними кафедрами всіх медичних вишів країни. На кафедрі дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО Запорізького державного медичного університету, згідно робочих програм також викладається етіологія, патогенез, клініка доброякісних і злякисних новоутворень шкіри. Однак обсяг матеріалу, що вивчають інтерни зі спеціальності «дерматовенерологія», «загальна практика – сімейна медицина», курсанти ФПО з дисципліни «Практична та апаратна косметологія, технологія виготовлення парфумерних та косметичних засобів», на наш погляд, недостатній стосовно методів діагностики та лікування новоутворень шкіри. Тому пропонуємо викладати

дерматоонкологію, дерматоскопію в якості елективного курсу курсантам ФПО, які проходять навчання на базі нашої кафедри.

Дерматоонкологія є важливим розділом дерматології, особливо в сучасних умовах. Її вивчення передбачає опанування знань про етіологію, патогенез, клінічні вияви різноманітних новоутворень шкіри та засвоєння сучасних підходів до ранньої діагностики, лікування чи відповідних профілактичних заходів. Під час вивчення цієї дисципліни значну увагу приділяють своєчасному виявленню та чіткому ідентифікуванню клінічних виявів новоутворень шкіри. Слухачів потрібно навчати деонтологічно правильно спілкуватись та організовувати алгоритм подальших дій стосовно цих хворих.

Одним із методів своєчасної ранньої діагностики новоутворень є дерматоскопія [4–6]. Це дослідження новоутворення шкіри зі збільшенням у 10 разів і з використанням ефекту епілюмінісценції за допомогою створення олійного середовища між об'єктом дослідження і дерматоскопом. Дерматоскопія є новим, не інвазійним перспективним методом діагностування новоутворень шкіри, що дає змогу підвищити частоту виявлення ранніх форм злякисних новоутворень. Проте складність розпізнавання та інтерпретації дерматоскопічних ознак вимагає від лікаря, який виконує дослідження, спеціальної підготовки і накопичення певного клінічного досвіду в онкодерматології [1].

З урахуванням викладеного, пропонуємо наступний склад програми елективного курсу для лікарів дерматовенерологів, загальної практики – сімейної медицини, провізорів, косметологів.

Програма лекцій:

1. Стан проблеми новоутворень шкіри та слизових оболонок в Україні. Основні клінічні варіанти, що найчастіше трапляються.
2. Незлякисні новоутворення епідермісу, дерми і придатків шкіри. Діагностика невусів.
3. Злякисні новоутворення епідермісу, дерми і придатків шкіри. Клінічні варіанти. Принципи диференційної діагностики.

Програма практичних занять:

1. Основні варіанти клінічного перебігу новоутворень шкіри і слизових оболонок. Сучасні загальномедичні й дерматологічні аспекти цієї проблеми.
2. Незлоякісні новоутворення шкіри та слизових оболонок. Клініка, класифікація, тактика ведення хворих.
3. Незлоякісні новоутворення епідермісу, дерми і придатків шкіри. Кератоакантоми. Себорейні кератоми. Дерматофіброма. Трихоепітеліома. Келоїди та гіпертрофічні рубці шкіри.
4. Незлоякісні пігментні новоутворення шкіри та слизових оболонок. Невус Отта. Голубий невуc. Невус Галло. Лентіго.
5. Пограничні процеси, що можуть передувати меланомам. Природжений невоклітинний невуc, диспластичний невуc, злоякісне лентіго.
6. Базальноклітинні карциноми. Клінічні різновиди. Тактика ведення.
7. Злоякісні новоутворення меланомного походження. Діагностика і класифікація. Тактика лікування, прогнози.

Програма семінарських занять:

1. Загальні принципи і методи обстеження хворого з метою діагностики новоутворень шкіри та слизових оболонок. Оцінка ризику виникнення меланоми. Епілюмінісцентна мікроскопія (дерматоскопія). Принципи, методика, шкала оцінювання ABCDE.
2. Незлоякісні новоутворення судин. Гемангіоми. Ангіокератоми. Палаючий невуc.
3. Пограничні процеси, що можуть передувати меланомам. Природжений невоклітинний невуc, диспластичний невуc, злоякісне лентіго.

ВИСНОВКИ

Внаслідок впровадження цього курсу слухачі будуть ознайомлені з найважливішими виявами новоутворень шкіри, як хвороб, ознаки яких ще на ранніх стадіях можуть бути виявлені спеціалістами завдяки знанню принципів і методів попередньої діагностики.

Міждисциплінарний підхід до вивчення проблем дерматоонкології має стати початком суттєвого підвищення виявлення злоякісних новоутворів шкіри на ранніх стадіях і, як наслідок, такого ж суттєвого зниження рівня смертності, основною причиною якого є несвоєчасна первинна діагностика.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Галил-Оглы Г.А.* Дерматоонкология / *Г.А. Галил-Оглы, В.А. Молочкова, Ю.В. Сергеева.* – М.: Медицина для всех, 2005. – С. 170–199.
2. *Прохоров Д.В.* Особенности эпидемиологии и клинических проявлений меланомы кожи в АР Крым / *Д.В. Прохоров* // Український журнал дерматології, венерології, косметології. – 2011. – №2 (41). – С. 25–28.
3. *Acland K.M.* A Clinical and histologic comparison of electro-surgical and carbon dioxide laser peels / *Acland K.M., Calonje E., Seed R.T.* // *J Acad Dermatol.* – 2001. – Vol. 44. – P. 492–496.

Робочий навчальний план елективного курсу дерматоонкології, дерматоскопії для лікарів дерматовенерологів, загальної практики – сімейної медицини, провізорів косметологів

Назва курсу і розділ	Кількість навчальних годин			
	Лекції	Практичні	Семінари	Разом
Стан проблеми новоутворень шкіри та слизових оболонок в Україні. Основні клінічні варіанти, що найчастіше трапляються.	2			2
Незлоякісні новоутворення епідермісу, дерми і придатків шкіри. Діагностика невуcів.	2			2
Злоякісні новоутворення епідермісу, дерми і придатків шкіри. Клінічні варіанти. Принципи диференційної діагностики.	2			2
Основні варіанти клінічного перебігу новоутворень шкіри і слизових оболонок. Сучасні загальномедичні та дерматологічні аспекти цієї проблеми.		1		1
Незлоякісні новоутворення шкіри та слизових оболонок. Клініка, класифікація, тактика ведення хворих.		2		2
Незлоякісні новоутворення епідермісу, дерми і придатків шкіри. Кератоакантоми. Себорейні кератоми. Дерматофіброма. Трихоепітеліома. Келоїди та гіпертрофічні рубці шкіри.		2		2
Незлоякісні пігментні новоутворення шкіри та слизових оболонок. Невус Отта. Голубий невуc. Невус Галло. Лентіго.		2		2
Пограничні процеси, що можуть передувати меланомам. Природжений невоклітинний невуc, диспластичний невуc, злоякісне лентіго.		2	2	4
Базальноклітинні карциноми. Клінічні різновиди. Тактика ведення.		2		2
Злоякісні новоутворення меланомного походження. Діагностика і класифікація. Тактика лікування, прогнози.		2		2
Загальні принципи і методи обстеження хворого з метою діагностики новоутворень шкіри та слизових оболонок. Оцінка ризику виникнення меланоми. Епілюмінісцентна мікроскопія (дерматоскопія). Принципи, методика, шкала оцінювання ABCDE.			1	1
Незлоякісні новоутворення судин. Гемангіоми. Ангіокератоми. Палаючий невуc.			2	2
Загалом	6	13	5	24

4. *Braun-Falco O.* Dermatology / *Braun-Falco O., Plewig G., Wolff H.H.* – Berlin: Springer, 2000.
5. *Dale Sarradet M.* Electrosurgical Resurfacing: A Clinical, Histologic, and Electron Microscopic Evaluation / *M. Dale Sarradet, M. Hussain, D. J. Goldberg* // *Lasers Surg. Med.* – 2003. – Vol. 32. – P. 111–114.
6. *Mancini P.F.* Coblation: A New Technology and Technique for Skin Resurfacing and Other Aesthetic Surgical Procedures / *Mancini P.F.* // *Aesth. Plast. Surg.* – 2001. – Vol. 25. – P. 372–377.

Відомості про авторів:

Макуріна Г.І., к. мед. н., доцент каф. дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО ЗДМУ.
 Бочаров В.А., д. мед. н., професор каф. дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО ЗДМУ.
 Турчіна І.П., к. мед. н., асистент каф. дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО ЗДМУ.
 Резніченко Н.Ю., к. мед. н., асистент кафедри дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО ЗДМУ.
 Чешенко Д.В., к. мед. н., головний лікар клініки лазерної медицини і косметології «Anabelle» м. Запоріжжя.

Адреса для листування:

Макуріна Галина Іванівна. 69035, м. Запоріжжя, пр-т Маяковського, 26, каф. дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО ЗДМУ. Тел.: (061) 764 33 57.